

Specializační vzdělávání zdravotnických pracovníků má v ČR dlouholetou tradici a velmi dobrou úroveň. Organizace dalšího vzdělávání všeobecných sester i jiných zdravotnických pracovníků především v oblasti specializačního vzdělávání byla zahájena ve Středisku pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků v Brně a v Bratislavě již v roce 1960. Rozvoj veřejného zdravotnictví si u nás stále více vyžaduje další zvyšování odborné úrovně zdravotnických pracovníků.

Cílem této brožury tedy je, aby všichni, kdo se podílejí na zdravotní péči, získali ucelené informace o možnostech specializačního vzdělávání v rámci celoživotního vzdělávání.

SPECIALIZAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Specializační vzdělávání (dále jen SV) je jednou z forem celoživotního vzdělávání, které je stanoveno v § 53–54 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 96/2004 Sb.“).

Účelem SV zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků je získání specializované způsobilosti k výkonu **specializovaných činností** příslušného zdravotnického povolání dle §§ 54–164, vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

Specializační vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků je definováno v § 55–60 zákona č. 96/2004 Sb.:

- pro zdravotnické pracovníky uvedené v Hlavě II, dílu 1 je upraveno v § 56;
- pro zdravotnické pracovníky uvedené v Hlavě II, dílu 2 je upraveno v § 57.

Financování SV je upraveno v §§ 60a–60d zákona č. 96/2004 Sb. Ministerstvo ve spolupráci s univerzitami a profesními sdruženími každoročně do 31. prosince stanoví maximální počet rezidenčních míst, na které se poskytuje dotace ze státního rozpočtu, a to na úhradu nákladů spojených se SV, včetně mzdových nákladů, po celou dobu trvání příslušného SV. Seznam rezidenčních míst v jednotlivých oborech je zveřejněn na www.mzcr.cz / Odborník / zdravotník / Vzdělávání a uznávání kvalifikací / Dotační programy / Rezidenční místa.

Obory specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků po získání specializované způsobilosti stanoví Nařízení vlády č. 31/2010 Sb.

SV realizuje zařízení, které splnilo požadavky stanovené v Hlavě IV, zákona č. 96/2004Sb., o akreditaci a získalo rozhodnutí o udělení akreditace. Seznam akreditovaných zařízení, je zveřejněn na www.mzcr.cz.

SV uskutečňuje akreditované zařízení (dále jen AZ) podle **vzdělávacího programu** zveřejněného ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví.

Vzdělávací program stanoví zejména celkovou délku, rozsah a obsah teoretické i praktické přípravy s počtem kreditů, popřípadě další požadavky pro získání specializované způsobilosti.

ZAŘAZENÍ DO SPECIALIZAČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Uchazeč o SV vyplní žádost o zařazení do SV přes aplikaci EZP na www.mzcr.cz, www.nconzo.cz, www.ipvz.cz. Vyplněný formulář uloží, vytiskne a po potvrzení zaměstnavatelem a podpisu zašle na kontaktní místo uvedené ve formuláři. Uchazeč má možnost zvolit si AZ, kde chce SV realizovat, v případě, že si uchazeč akreditované zařízení nevybral nebo akreditované zařízení má naplněnou kapacitu, doporučí ministerstvo, popřípadě pověřená organizace, uchazeči jiné vhodné akreditované zařízení.

Obsahem žádosti jsou:

- úředně ověřené kopie dokladů o získání odborné způsobilosti, popřípadě specializované způsobilosti (§ 60) nebo zvláštní odborné způsobilosti (§ 64);
- v případě, že uchazeč získal Osvědčení k výkonu povolání bez odborného dohledu, uvede číslo registrace a přiloží pouze prosté kopie dokladů o vzdělání;
- cizí státní příslušníci přiloží rozhodnutí MZ o uznání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání na území České republiky.

Zařazení do evidence SV je uchazeč, který splnil podmínky pro zařazení a do 30 dnů po zaslání žádosti, obdrží Sdělení o zařazení do SV, které je nutné předložit zaměstnavateli v případě, že byl uchazeč o SV vybrán jako rezident.

Žádost o započtení části dříve absolvovaného studia vyplní žadatel přes aplikaci EZP na www.mzcr.cz, www.nconzo.cz, www.ipvz.cz a vyplněnou zaslá účastník **po zařazení do SV** na adresu uvedenou v žádosti. Ministerstvo, popřípadě pověřená organizace, vydá o započtení **potvrzení**, pokud absolvované studium, modul nebo část studia odpovídá některé části příslušného vzdělávacího programu. O případném nezapočtení rozhodne Ministerstvo ve správním řízení a vydá **rozhodnutí** o nezapočtení. Ministerstvo rovněž může rozhodnout o přiznání specializované způsobilosti v oboru specializace absolventům doktorského nebo magisterského studijního oboru navazujícího na zdravotnický nebo magisterský studijní obor, pokud odpovídá příslušnému vzdělávacímu programu SV vydaného ministerstvem. **Žádost o přiznání** odborné nebo specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání podle zákona č. 96/2004 Sb. vyplní žadatel přes aplikaci EZP na www.mzcr.cz

PRŮBĚH SPECIALIZAČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Zahájení specializačního vzdělávání

Akreditované zařízení

- informuje účastníka o termínu zahájení teoretické části SV **zasláním pozvánky** alespoň 30 dnů před zahájením vzdělávací akce na adresu pro doručování písemností uvedenou uchazečem v žádosti o zařazení do SV;

- při zahájení teoretické části SV **poskytuje informace** o průběhu studia, požadavcích vzdělávacího programu v průběhu SV, způsobu a formách hodnocení i ukončení modulů či částí vzdělávacího programu a atestační zkoušky;
- vydává účastníkovi **Logbook** o průběhu specializačního vzdělávání a záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe (účastník je povinen neprodleně AZ oznámit případné změny osobních údajů);
- seznámí účastníka s možnostmi plnění **odborné praxe** v AZ; výkon odborné praxe účastníků studia (těhotné, kojící matky a účastníci pečující o dítě do konce devátého měsíce) upravují právní normy uvedené v Hlavě IV. „Zvláštní pracovní podmínky některých zaměstnanců“, zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Odklad zahájení a přerušení specializačního vzdělávání

Účastník písemně požádá

- bez zbytečného odkladu příslušnou pověřenou organizaci o **odklad** SV nebo **vyjmutí** své žádosti z evidence žadatelů o SV v případě, že z jakýchkoliv důvodů nemůže SV zahájit;
- akreditované zařízení o **odklad** SV nejpozději do termínu uvedeného v pozvánce v případě, že již pozvánku k zahájení SV obdržel;
- akreditované zařízení o **přerušení** SV po ukončení modulu nebo části vzdělávacího programu, a to na nezbytně nutnou dobu; o znovu zařazení do SV je povinen požádat AZ;
- akreditované zařízení o **změnu** AZ po předchozí domluvě s AZ, kde hodlá ve studiu pokračovat. V průběhu SV je možná změna AZ pouze po ukončení modulu nebo části vzdělávacího programu; účastník SV je povinen sám se přihlásit ke studiu jednotlivých modulů na vybraném AZ.

Hodnocení výsledků výuky v průběhu specializačního vzdělávání

Akreditované zařízení

- může zveřejnit na svých webových stránkách **termíny ukončení** modulu nebo části vzdělávacího programu nejpozději 30 dnů před plánovaným termínem;
- určí **opravné termíny** k ukončení modulu nebo části vzdělávacího programu účastníkovi, který neprospěl, a to i pro účastníka, který se k ukončení modulu nebo části vzdělávacího programu v termínu nedostavil nebo neomluvil;
- umožní také **opakování modulu** na základě písemné žádosti účastníka;
- ukončení modulu zapíše do Logbooku.

UKONČENÍ SPECIALIZAČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Specializační vzdělávání lze ukončit

- písemnou žádostí účastníka SV příslušnému akreditovanému zařízení o zanechání SV;
- ukončením SV rozhodnutím Ministerstva v případě závažného neplnění studijních povinností;
- atestační zkouškou.

Atestační zkouška

- **předpokladem** pro vykonání atestační zkoušky je splnění všech požadavků stanovených vzdělávacím programem, které potvrzuje příslušné akreditované zařízení;
- **příhláškou k atestační zkoušce** vyplní uchazeč přes aplikaci EZP na www.mzcr.cz, www.nconzo.cz, www.ipvz.cz a zasílá potvrzenou zaměstnavatelem (délka praxe v oboru SV), ev. přiloží kopii potvrzení o zápočtu a potvrzenou školitelem (odpovědným zaměstnancem AZ).
- v případě splnění kritérií pro vykonání atestační zkoušky, zasílá pověřená organizace uchazeči **pozvánku** k atestační zkoušce;
- pokud uchazeč nedoloží ani po výzvě splnění požadavků vzdělávacího programu, rozhodne ministerstvo o **zamítnutí** žádosti o vykonání atestační zkoušky;
- **úhradu** za atestační zkoušku, která je stanovena v Nařízení vlády č. 225/2011 Sb., kterým se mění Nařízení vlády č. 184/2009 Sb., o stanovení výše úhrad za zkoušky, vyrovná uchazeč o atestační zkoušku před termínem atestační zkoušky.
- podmínky atestační zkoušky jsou stanoveny vyhláškou č. 189/2009 Sb.;
- po úspěšném vykonání atestační zkoušky akreditované zařízení, které realizovalo zkoušku, může předat absolventovi „Potvrzení o vykonání atestační zkoušky“;
- diplom o specializované způsobilosti v příslušném oboru obdrží absolvent nejpozději do 30 dnů od úspěšného vykonání atestační zkoušky;
- uchazeč se může od atestační zkoušky omluvit, rovněž může od zkoušky odstoupit, k atestační zkoušce se může přihlásit v nejbližším následujícím termínu;
- pokud uchazeč u atestační zkoušky nebo její části neprospěl, může atestační zkoušku vykonat nejdříve za 12 měsíců ode dne neúspěšně vykonané zkoušky, kdy opakuje pouze tu část zkoušky, ve které byl hodnocen „neprospěl“;
- k opakujícímu termínu atestační zkoušky je vždy povinen zaslat přihlášku k atestační zkoušce.

CO BYCHOM JEŠTĚ O SPECIALIZAČNÍM VZDĚLÁVÁNÍ MĚLI VĚDĚT

Účast na SV se považuje za **prohlubování kvalifikace**, které je specifikováno v § 230, zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Dle tohoto předpisu je zaměstnavatel **oprávněn**, pokud je to v jeho zájmu, uložit zaměstnanci účast na některé z forem celoživotního vzdělávání k prohlubování jeho kvalifikace. Zákoník práce současně stanoví, že účast na školení nebo jiných formách přípravy nebo studia se považuje za **výkon práce**, za který přísluší zaměstnanci mzda nebo plat. Pokud je prohlubování kvalifikace **v zájmu zaměstnavatele**, náklady vynaložené na studium hradí zaměstnavatel. Požaduje-li zaměstnanec, aby mohl absolvovat prohlubování kvalifikace ve finančně náročnější formě, může se na nákladech prohlubování kvalifikace podílet. V ostatních případech je zaměstnavatel povinen **umožnit** zaměstnanci účast na prohlubování kvalifikace.

Neoddělitelnou součástí specializačního vzdělávání je **odborná praxe** včetně praxe na pracovišti akreditovaného zařízení v rozsahu

určeném vzdělávacím programem. Akreditované zařízení přidělí každému účastníkovi **školitele**, který průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti a průběh vzdělávání zapisuje do Logbooku. Od účastníka SV se očekává **aktivní přístup** k plnění jednotlivých úkolů a splnění požadovaných výkonů stanovených vzdělávacím programem.

DŮLEŽITÉ INFORMACE A ODKAZY

Problematicku SV společně s přijatými novelizacemi souvisejících právních předpisů doporučujeme pravidelně **sledovat na** www.mzcr.cz – odborník/zdravotník www.nconzo.cz, www.ipvz.cz
Na uvedených webových stránkách rovněž naleznete on-line odkazy na platné právní předpisy:

- Zákon č. 96/2004Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských povoláních), ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků;
- Nařízení vlády č. 31/2010 Sb., o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí;
- Vyhláška č. 189/2009 Sb., o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověřování znalosti českého jazyka (vyhláška o zkouškách podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních);
- Nařízení vlády č. 225/2011 Sb., kterým se mění Nařízení vlády č. 184/2009 Sb. o stanovení výše úhrad za zkoušky;
- Vyhláška č. 186/2009 Sb. o stanovení postupu při vyhlášení výběrového řízení na rezidenční místo, průběhu výběrového řízení na rezidenční místo a základních kritériích výběru rezidenta (o rezidenčních místech);
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů;
- Metodický pokyn, kterým se stanoví pravidla průběhu specializačního vzdělávání vydaného ve Věstníku MZ ČR, částka 3 ročník 2011, vydaného 28. 2. 2011.
- Věstníky MZ ČR, ve kterých jsou zveřejněny vzdělávací programy oborů specializačního vzdělávání podle Nařízení vlády č. 31/2010 Sb.

Česká republika
Ministerstvo zdravotnictví

NÁRODNÍ
CENTRUM
OŠETŘOVATELSTVÍ
NCO+NZO
NELÉKAŘSKÝCH
ZDRAVOTNICKÝCH
OBORŮ

Národní centrum
ošetřovatelství a nelékařských
zdravotnických oborů v Brně

Specializační vzdělávání